

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Кафедра бухгалтерського обліку, аудиту та статистики

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Навчально-методичні матеріали

Київ – 2012

УДК 303.721:658
ББК 65.053я74

*Обговорено і схвалено на засіданні
кафедри бухгалтерського обліку, аудиту та статистики
(Протокол № 41 від 20 червня 2011 р.)*

Укладач:

Барабаш Наталія Степанівна – кандидат економічних наук, доцент

Фінансовий аналіз: Навчально-методичні матеріали / Укл. Н.С. Барабаш. – К.: Національна академія управління, 2012. – 46 с.

Вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз» спрямовано на забезпечення високого рівня фахової підготовки студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» з питань фінансового аналізу.

Знання, набуті у процесі вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз», допоможуть майбутньому фахівцю правильно оцінити фінансову стратегію суб'єкта підприємницької діяльності, визначити пріоритети його розвитку, проаналізувати і оптимізувати фінансовий стан та на основі аналізу зробити висновок щодо ефективності фінансово-господарської діяльності в умовах відповідного економіко-правового середовища.

УДК 303.721:658
ББК 65.053я74

© Оригінал-макет,
"Національної академії управління", 2012

ЗМІСТ

1.	МЕТА, ЗАВДАННЯ, РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	4
2.	РОЗПОДІЛ ГОДИН ТА ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ “ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ”	5
3.	ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	6
4.	ПРАКТИКУМ	10
5.	МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	20
6.	ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	23
7.	ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	30
8.	КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНЯНЬ СТУДЕНТІВ	36
9.	СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	39
10.	ДОДАТКИ	42

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ, РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Предметом дисципліни є механізм фінансового аналізу економічних суб'єктів та його складові елементи, що відображають стан економічних, організаційних, інформаційних та інших характеристик.

Метою вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз» є набуття професійних знань студентів з фінансового аналізу, формування та розвиток умінь використовувати набуті теоретичні знання та практичні навички під час проведення фінансового аналізу економічних об'єктів.

Завдання дисципліни передбачають:

- визначення методологічних засад фінансового аналізу;
- засвоєння методичного інструментарію фінансового аналізу;
- опанування методик аналізу фінансового стану, фінансових результатів, грошових потоків, інвестиційної та фінансової діяльності, фінансової звітності, ділової та ринкової активності підприємств;
- вивчення аналітичного забезпечення антикризового менеджменту, прогнозування фінансово-господарської діяльності підприємств.

Результатом вивчення дисципліни є формування у студентів аналітичного мислення, вміння узагальнювати результати фінансового аналізу, розробляти заходи щодо обґрунтування якісних управлінських рішень.

2. РОЗПОДІЛ ГОДИН ТА ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ “ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ”

Назва теми	Загальний обсяг годин	У тому числі					Форма контролю
		Аудиторні заняття				самостійна робота студентів	
		Разом	з них				
			Лекції	Семінари	Практичні заняття		
Тема 1. Фінансовий аналіз в системі менеджменту діяльності суб'єктів економіки	10	2	2	-	-	4	Тестування
Тема 2. Методичний інструментарій фінансового аналізу	10	2	2	-	-	4	Тестування
Тема 3. Види фінансового аналізу	8	4	2	2	-	4	Тестування
Тема 4. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	12	4	2		2	6	Тестування
Тема 5. Аналіз кількісних параметрів фінансового стану	12	6	2	2	2	6	Тестування
Тема 6. Аналіз якісних параметрів фінансового стану	12	4	2	-	2	6	Тестування
Форма контролю самостійної роботи за I модулем	Контрольна робота, тестування						
Тема 7. Аналіз грошових потоків підприємства	10	4	2	-	2	6	Тестування
Тема 8. Аналіз фінансових результатів діяльності суб'єкта ринкової економіки	14	6	2	2	2	8	Тестування
Тема 9. Аналіз інвестиційної діяльності	14	6	2	2	2	6	Тестування
Тема 10. Аналітичне забезпечення антикризового менеджменту	10	4	2	-	2	6	Тестування
Тема 11. Аналіз ділової та ринкової активності	14	6	2	2	2	6	Тестування
Форма контролю самостійної роботи за II модулем	Контрольна робота, тестування						

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ

Значення та призначення дисципліни «Фінансовий аналіз». Предмет вивчення дисципліни. Мета та завдання дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. Контроль знань студентів та критерії їх оцінювання.

Тема 1. Фінансовий аналіз в системі менеджменту діяльності суб'єктів ринкової економіки

Зміст і основні характеристики фінансового аналізу. Наукові параметри фінансового аналізу. Основні принципи фінансового аналізу: системність, комплексність, об'єктивність, динамічність, точність, оперативність, ефективність, прогресивність. Принципова характеристика компонентів фінансового аналізу: предмет, завдання, об'єкти, джерела інформації, користувачі, принципи, методи, інструментарій, вихідна інформація.

Критерії аналітичного забезпечення фінансового менеджменту. Становлення і розвиток фінансового аналізу в Україні.

Місце фінансового аналізу в комплексному економічному аналізі і системі інших наук.

Тема 2. Методичний інструментарій фінансового аналізу

Класифікація методів і прийомів фінансового аналізу. Формалізовані і неформалізовані методи фінансового аналізу.

Основні типи моделей фінансового аналізу: дескриптивні, предикативні, нормативні.

Основні типи детермінованих моделей факторного аналізу: Методи факторного фінансового аналізу. Логіка факторного аналізу. Детерміновані моделі факторного аналізу: адитивні, мультиплікативні, кратні, змішані.

Стохастичні моделі факторного аналізу.

Неформалізовані методи аналізу. Розробка системи показників. Побудова аналітичних таблиць. Прийом деталізації. Методи фінансових коефіцієнтів.

Елементарні методи мікроекономічного аналізу: метод балансового пов'язування; метод процентних чисел.

Традиційні методи економічної статистики. Математично-статистичні методи дослідження зв'язків: кореляційно-регресійний аналіз; дисперсійний аналіз; кластерний аналіз.

Методи інтегральної оцінки. Методи теорії прийняття рішень: метод побудови дерева рішень; лінійне програмування. Методи фінансових обчислень.

Тема 3. Види фінансового аналізу

Зміст і процедури фінансового аналізу. Класифікаційні ознаки видів фінансового аналізу: часова форма, просторова форма, зміст аналізу, періодичність аналізу, організаційна форма, рівень охоплення об'єкта. Зовнішній і внутрішній фінансовий аналіз. Комплексний і тематичний фінансовий аналіз. Одноразовий і

динамічний фінансовий аналіз. Горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний фінансовий аналіз, порівнювальний, факторний, декомпозиційний.

Експрес-аналіз фінансового стану. Дискримінантний аналіз фінансового стану. Застосування SWOT-аналізу в оцінках фінансового стану. Оцінка сильних і слабких сторін, можливостей і загроз підприємства.

Тема 4. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Інформаційне забезпечення системи управління підприємством як база для виконання аналітичних процедур. Класифікація економічної інформації. Основні джерела інформації для фінансового аналізу та їх класифікація.

Фінансова звітність підприємства: значення, зміст, структура. Основні принципи складання фінансової звітності. Загальні вимоги до фінансової звітності.

Баланс підприємства: призначення, структура, аналітичні можливості.

Звіт про фінансові результати: призначення, структура, аналітичні можливості.

Звіт про рух грошових коштів: призначення, структура і аналітичні можливості.

Звіт про власний капітал: призначення, структура і аналітичні можливості.

Призначення і склад приміток до фінансових звітів.

Система інформації рахунків бухгалтерського обліку. Інші джерела комплексного фінансового аналізу. Побудова бази даних фінансового аналізу при застосуванні сучасних інформаційних технологій. Управлінська інформація в системі інформаційного забезпечення фінансового аналізу.

Організація аналітичного забезпечення фінансового аналізу. Організаційно-інформаційна модель фінансового аналізу підприємства.

Тема 5. Аналіз кількісних параметрів фінансового стану

Фінансовий стан підприємства, його характеристика і оцінка.

Аналіз активів. Класифікація активів за ступенем ліквідності. Поточні активи. Майновий потенціал підприємства. Горизонтальний і вертикальний аналіз активів підприємства. Аналіз обсягу, складу і структури необоротних активів. Аналіз обсягу, складу і структури оборотних активів підприємства. Класифікація оборотних активів за категоріями ризику: мінімальним, малим, середнім, високим ступенем. Аналіз власних оборотних активів.

Аналіз пасивів. Класифікація пасивів. Поточні пасиви. Горизонтальний і вертикальний аналіз власного і залученого капіталу. Оцінка джерел утворення власного капіталу. Аналіз зобов'язань підприємства. Аналіз кредиторської заборгованості.

Тема 6. Аналіз якісних параметрів фінансового стану

Поняття фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості. Аналіз фінансової стійкості підприємства: система показників; алгоритми розрахунку та критерії оцінки коефіцієнтів фінансової стійкості. Оцінка запасу фінансової стійкості. Інтегральна оцінка фінансової стійкості підприємства.

Поняття платоспроможності і ліквідності підприємства. Аналіз платоспроможності і ліквідності підприємства: система показників; алгоритми розрахунку та критерії оцінки коефіцієнтів платоспроможності і ліквідності. Аналіз ліквідності балансу

підприємства. Експрес-аналіз ліквідності. Аналіз оборотності активів і капіталу: система показників; алгоритми розрахунку.

Тема 7. Аналіз грошових потоків підприємства

Грошові потоки підприємства: додатний грошовий потік, від'ємний грошовий потік, чистий грошовий потік. Основні інструменти планування і прогнозування грошових потоків.

Етапи аналізу грошових потоків. Аналіз руху грошових потоків. Аналіз грошових потоків від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності підприємства.

Коефіцієнтний метод як інструмент аналізу грошових потоків: коефіцієнт достатності чистого грошового потоку; коефіцієнт ліквідності грошового потоку; коефіцієнт ефективності грошового потоку; коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку; коефіцієнт рентабельності позитивного грошового потоку; коефіцієнт рентабельності середнього залишку грошових коштів; коефіцієнт рентабельності чистого грошового потоку.

Аналіз динаміки і факторів зміни обсягів грошових потоків.

Тема 8. Аналіз фінансових результатів діяльності суб'єкта ринкової економіки

Система показників оцінки фінансових результатів діяльності. Економічний зміст доходів, витрат і прибутку підприємства. Аналіз і оцінка складу, структури і динаміки доходів та витрат.

Аналіз формування чистого прибутку підприємства. Аналіз фінансових результатів від операційної діяльності. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності. Аналіз беззбитковості підприємства. Ефект фінансового важеля. Фінансовий леверидж. Диференціал фінансового важеля. Коефіцієнт фінансового важеля.

Аналіз фінансових результатів від інвестиційної діяльності. Аналіз фінансових результатів від фінансової діяльності. Факторний аналіз чистого прибутку підприємства. Аналіз розподілу та ефективності використання прибутку. Аналіз рентабельності підприємства.

Тема 9. Аналіз інвестиційної діяльності

Сутність інвестицій та пріоритетні завдання аналізу інвестиційної діяльності підприємства. Характеристика окремих напрямків інвестиційної діяльності підприємства. Класифікація інвестицій. Реальні(капітальні) і фінансові інвестиції. Інновації.

Етапи реального інвестування. Методи і способи фінансування окремих інвестиційних програм і проектів.

Компоненти фінансового аналізу інвестиційного проекту. Врахування фактора часу при обґрунтуванні інвестиційних вкладень. Процеси нарощення і дисконтування. Схема простих процентів. Схема складних процентів.

Основні методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Система показників оцінки ефективності інвестицій: чистий приведений дохід, індекс рентабельності, внутрішня норма доходу, термін окупності.

Аналіз обсягу, структури та ефективності фінансових інвестицій. Оцінка вартості цінних паперів.

Порівняльний аналіз проектів різної тривалості: методика аналізу, система показників, критерії оцінки. Оптимізація розподілу інвестицій за кількома проектами. Просторова оптимізація портфелю інвестиційних проектів: методика, система показників, критерії оптимізації. Оптимізація розподілу інвестицій у часі: методика, система показників, критерії оптимізації

Тема 10. Аналітичне забезпечення антикризового менеджменту

Внутрішні і зовнішні причини банкрутства. Основні показники задовільної структури балансу підприємства: поточної ліквідності, відновлення платоспроможності, забезпеченості власними оборотними коштами.

Етапи аналізу неплатоспроможності підприємства: аналіз фінансових результатів діяльності неплатоспроможного підприємства; аналіз фінансового стану неплатоспроможного підприємства; оцінка взаємозв'язку неплатоспроможності підприємства із заборгованістю держави перед ним.

Методи інтегральної оцінки загрози банкрутства. Прогнозування потенційного банкрутства підприємства.

Використання системи формалізованих і неформалізованих критеріїв оцінки можливого банкрутства. Вибір і обґрунтування стратегії підприємства у подоланні кризових явищ.

Аналіз і оцінка кредитних відносин. Аналіз і управління розрахунками.

Методи попередження і прогнозування банкрутства, що базуються на використанні фінансових коефіцієнтів. Модель Спрингейта.

Тема 11. Аналіз ділової та ринкової активності

Аналіз параметрів економічного зростання.

Методика аналізу ринкової активності підприємства. Аналіз і оцінка дивідендного доходу на одну акцію. Прибуток на акцію. Загальна дохідність звичайних акцій.

Методика комплексної оцінки інтенсифікації та ефективності діяльності підприємства.

Система показників ділової активності підприємства. Якісні критерії ділової активності: ширина ринків збуту, репутація підприємства, конкурентоспроможність, наявність стабільних постачальників і споживачів, стійкість зв'язків з клієнтами. Кількісні критерії ділової активності: ступінь виконання плану за основними показниками і забезпечення заданих темпів зростання; рівень ефективності використання ресурсів підприємства.

Аналіз активності на фінансовому ринку. Рейтингова оцінка фінансового стану, ділової та ринкової активності підприємства

4. ПРАКТИКУМ

Тема: Аналіз фінансових результатів та рентабельності підприємства

Дати відповідь на наступні питання стосовно аналізу фінансових результатів діяльності підприємства:

1. У чому полягає значення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства?
2. Що таке фінансові результати діяльності підприємства?
3. Що є метою аналізу фінансових результатів діяльності підприємства?
4. Які завдання вирішуються в аналізі фінансових результатів?
5. Як впливають доходи і витрати підприємства на формування його фінансових результатів?
6. Які методичні прийоми застосовують в факторному аналізі чистого прибутку підприємства?
7. Які методичні прийоми застосовують в аналізі рентабельності підприємства?

Дати відповідь на наступні питання стосовно факторного аналізу чистого прибутку підприємства:

1. Які чинники обумовлюють зміну чистого прибутку підприємства?
2. Що таке адитивна модель чистого прибутку?
3. Що таке мультиплікативна модель чистого прибутку?
4. Як впливають на величину чистого прибутку наступні чинники: власний капітал, мультиплікатор капіталу, оборотність активів підприємства, чиста рентабельність?
5. Як обчислити мультиплікатор капіталу?
6. Як обчислити оборотність активів?
7. Як обчислити чисту рентабельність?
8. У якій формі фінансової звітності міститься інформація для побудови адитивної моделі чистого прибутку?
9. У якій формі фінансової звітності міститься інформація для побудови мультиплікативної моделі чистого прибутку?
10. Які методичні прийоми застосовуються у факторному аналізі чистого прибутку підприємства?

Завдання 1. Проаналізувати динаміку доходів і витрат підприємства та оцінити їх вплив на формування чистого прибутку. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Завдання 2. Проаналізувати динаміку чистого прибутку підприємства і оцінити вплив на його зміну наступних чинників: власного капіталу, оборотності активів, мультиплікатора капіталу та чистої рентабельності. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Завдання 3. Оцінити рентабельність фінансово-господарської діяльності підприємства та проаналізувати її динаміку у звітному періоді. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Завдання 4. Проаналізувати динаміку рентабельності власного капіталу підприємства і оцінити вплив на її зміну наступних чинників: оборотності активів, мультиплікатора капіталу та чистої рентабельності. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Тема: Аналіз фінансового стану підприємства

Семінарське заняття

Дати визначення наступних термінів:

- фінансовий стан;
- економічний потенціал;
- активи підприємства;
- власний капітал;
- зобов'язання;
- навантаження;
- оборотність;
- ліквідність;
- платоспроможність;
- фінансова стійкість;
- інтегральна оцінка результатів.

Розкрити основні елементи методики аналізу фінансового стану підприємства:

- ✓ мета і завдання аналізу фінансового стану підприємства;
- ✓ об'єкти і суб'єкти аналізу фінансового стану підприємства;
- ✓ зміст аналізу фінансового стану підприємства;
- ✓ система економічних показників аналізу фінансового стану підприємства;
- ✓ джерела інформації аналізу фінансового стану;
- ✓ методичні прийоми обробки економічної інформації;
- ✓ методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів аналізу фінансового стану підприємства.

Дати характеристику електронної інформаційної системи управління активами, власним капіталом і зобов'язаннями підприємства:

- ✓ охарактеризувати структуру інформаційної системи відповідно до етапів облікового процесу;
- ✓ дати характеристику інформаційних потоків першого рівня електронної системи управління;
- ✓ дати характеристику інформаційних потоків другого рівня електронної системи управління;
- ✓ дати характеристику інформаційних потоків третього рівня електронної системи управління;
- ✓ здійснити класифікацію інформації за ознакою середовища, з якого вона надходить;
- ✓ здійснити класифікацію інформації за ознакою джерела її утворення.

Побудувати організаційно-інформаційну модель аналізу фінансового стану.

Склад організаційно-інформаційної моделі аналізу:

- ✓ мета і завдання аналізу;
- ✓ об'єкти і суб'єкти аналізу;
- ✓ система економічних показників;
- ✓ джерела інформації;
- ✓ методичні прийоми обробки економічної інформації;
- ✓ методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів аналізу.

Дати відповідь на наступні питання стосовно аналізу економічного потенціалу підприємства:

1. У чому полягає значення аналізу економічного потенціалу підприємства?
2. Що таке економічний потенціал підприємства?
3. Що є метою аналізу економічного потенціалу підприємства?
4. Які завдання вирішуються в аналізі економічного потенціалу?
5. З чого складається майно підприємства?
6. За якими ознаками класифікують активи підприємства?
7. Що таке власний капітал підприємства?
8. Що таке зобов'язання підприємства?
9. За якими ознаками класифікують власний капітал і зобов'язання підприємства?
10. Які методичні прийоми застосовують в загальному аналізі економічного потенціалу підприємства?
11. За якими критеріями оцінюють економічний потенціал підприємства та його динаміку?

Дати відповідь на наступні питання стосовно аналізу джерел фінансування підприємства:

1. За якої умови здійснюється загальний аналіз власного капіталу і зобов'язань підприємства?
2. Що таке балансова модель руху власного капіталу?
3. Як на основі балансової моделі руху джерел фінансування побудувати адитивну факторну модель їх залишків на кінець періоду?
4. Які показники застосовуються для оцінки інтенсивності руху власного капіталу і зобов'язань підприємства?
5. Як оцінити динаміку коефіцієнтів інтенсивності руху власного капіталу і зобов'язань?

Розкрити особливості методики аналізу фінансової стійкості та платоспроможності підприємства:

- ✓ дати визначення фінансової стійкості підприємства;
- ✓ дати визначення платоспроможності підприємства;
- ✓ розкрити особливості коефіцієнтного аналізу;
- ✓ обґрунтувати доцільність застосування критеріїв оцінки в коефіцієнтному аналізі;
- ✓ дати визначення економічного змісту наступних показників:

- коефіцієнта автономії;
- коефіцієнта мультиплікації капіталу;
- коефіцієнта фінансової стійкості;
- коефіцієнта фінансового лівериджу;
- коефіцієнта загальної заборгованості;
- коефіцієнта довгострокового залучення позикового капіталу;
- коефіцієнта маневрування;
- коефіцієнта долі власних коштів у оборотних активах;
- коефіцієнта структури позикових коштів;
- коефіцієнта співвідношення позикового і власного капіталу;
- коефіцієнта структури довгострокових вкладень;
- коефіцієнта реальної вартості основних засобів;
- коефіцієнта накопиченої амортизації;
- коефіцієнта абсолютної ліквідності;
- коефіцієнта швидкої ліквідності;
- коефіцієнта поточної ліквідності.

Розкрити особливості методики аналізу рентабельності та інтенсивності використання активів і капіталу підприємства:

- ✓ запропонувати систему показників рентабельності підприємства, розкрити їх економічний зміст та обґрунтувати доцільність застосування;
- ✓ запропонувати систему показників інтенсивності використання активів і капіталу підприємства, розкрити їх економічний зміст та обґрунтувати доцільність застосування;
- ✓ визначити джерела інформації та особливості розрахунку показників рентабельності і інтенсивності використання активів і капіталу підприємства;
- ✓ розглянути основні елементи методики аналізу рентабельності та інтенсивності використання активів і капіталу підприємства.

Практичне заняття

Завдання 1. Проаналізувати динаміку економічного потенціалу підприємства за абсолютною величиною, складом і структурою. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Завдання 2. Згрупувати активи підприємства за ступенем ліквідності та проаналізувати платоспроможність підприємства. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Завдання 3. Здійснити аналіз фінансової стійкості підприємства. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Завдання 4. Проаналізувати рентабельність активів і власного капіталу підприємства. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Завдання 5. Дати оцінку інтенсивності використання активів і капіталу підприємства за показниками навантаження і оборотності та проаналізувати їх динаміку. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Тема 6. Аналіз джерел фінансування підприємства

Практичне заняття

Завдання 1. Підприємству слід розробити програму щодо оптимізації джерел фінансування підприємства. Для цього необхідно:

1. Оцінити забезпеченість підприємства власним оборотним капіталом.
2. Дослідити рух власного капіталу.
3. Проаналізувати зобов'язання підприємства.
4. Проаналізувати напрямки та ефективність використання чистого прибутку.
5. Оцінити дивідендну політику і політику розвитку підприємства.
6. Розробити і обґрунтувати альтернативні заходи щодо оптимізації джерел фінансування підприємства.

Інформацію для виконання наведено у додатках.

Тема: Аналіз грошових потоків підприємства

Практичне заняття

Завдання 1. Проаналізувати джерела утворення і напрями витрачання грошових коштів підприємства. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Завдання 2. Здійснити факторний аналіз грошових коштів підприємства. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки. Взяти до уваги, що в досліджуваному періоді підприємство не здійснювало реінвестування прибутку.

Завдання 3. Проаналізувати рух грошових коштів за видами діяльності підприємства. Оцінити достатність, ліквідність та ефективність грошового потоку. Використати інформацію, наведену у додатках. За результатами аналізу зробити висновки.

Тема: Аналіз та прогнозування фінансово-господарської діяльності підприємства

Питання для обговорення:

1. У чому полягають особливості аналізу і прогнозування показників фінансової звітності підприємства?
2. Дайте визначення моделі в економічному аналізі.
3. Дайте характеристику організаційних аспектів аналізу і прогнозування показників фінансової звітності в умовах застосування сучасних інформаційних технологій.
4. Дайте характеристику організаційно-інформаційній моделі аналізу і прогнозування показників фінансової звітності підприємства.
5. Дайте визначення моделей динамічного прогнозування фінансових показників.
6. У чому полягають особливості детермінованого моделювання?
7. Які види детермінованих моделей застосовуються в аналізі та прогнозуванні фінансових показників?
8. Дайте характеристику зв'язку показників у детермінованих моделях.
9. У чому полягають особливості стохастичного моделювання?

10. Які види стохастичних моделей застосовуються в аналізі та прогнозуванні фінансових показників?
11. Дайте характеристику зв'язку показників у стохастичних моделях.
12. Дайте характеристику етапів прогнозування фінансової звітності.
13. Охарактеризуйте балансові моделі управління джерелами фінансування.
14. Охарактеризуйте систему балансових рівнянь.
15. Дайте характеристику джерел нарощення економічного потенціалу підприємства.
16. Розкрийте методику прогнозування звітності на основі моделі залежності темпу приросту економічного потенціалу від основних факторів фінансово-господарської діяльності.
17. Як обчислити прогнозні показники фінансової стійкості, платоспроможності та ефективності використання ресурсів підприємства?
18. Дайте характеристику методів прогнозування імовірного банкрутства.
19. Дайте характеристику методики оцінки імовірного банкрутства на основі застосування моделі Альтмана.
20. Дайте характеристику методики оцінки імовірного банкрутства за системою формалізованих і неформалізованих критеріїв.
21. Дайте характеристику методики прогнозування імовірного банкрутства за прогнозом платоспроможності підприємства.

Практичне заняття

Завдання 1. З метою оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства необхідно:

1. Здійснити коефіцієнтний аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності.
2. Оцінити кредитоспроможність підприємства.
3. Розробити та обґрунтувати альтернативні заходи щодо підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Результати аналізу оформити у вигляді висновків.

Інформаційну базу для виконання завдання наведено у додатках.

Завдання 2. З метою прогнозування фінансово-господарської діяльності підприємства необхідно:

1. Оцінити можливість банкрутства підприємства.
2. Обчислити прогнозні показники та на їх основі побудувати прогнозну фінансову звітність підприємства.
3. Розробити альтернативні заходи щодо запобігання можливого банкрутства підприємства.

Результати аналізу оформити у вигляді висновків.

Інформаційну базу для виконання завдання наведено у додатках.

Тема 9. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства (4 год)

Питання для обговорення:

Дати визначення наступних термінів:

- інвестиційна діяльність;
- інвестування;
- інвестиції;

- реальні інвестиції;
- інновації;
- фінансові інвестиції;
- початкові доходи і витрати інвестиційного проекту;
- експлуатаційні доходи інвестиційного проекту;
- поточні витрати інвестиційного проекту;
- елемент грошового потоку;
- чистий дохід від інвестицій;
- чистий приведений дохід від інвестицій;
- рентабельність реальних інвестицій;
- внутрішня норма доходу;
- термін окупності інвестицій;
- диверсифікований ризик фінансових інвестицій;
- недиверсифікований ризик фінансових інвестицій;
- необхідна ставка доходу за фінансовими інвестиціями;
- безпечна ставка доходу за фінансовими інвестиціями.

Дати характеристики електронної інформаційної системи управління інвестиціями підприємства:

- ✓ охарактеризувати структуру інформаційної системи відповідно до етапів облікового процесу;
- ✓ дати характеристики інформаційних потоків першого рівня електронної системи управління;
- ✓ дати характеристики інформаційних потоків другого рівня електронної системи управління;
- ✓ дати характеристики інформаційних потоків третього рівня електронної системи управління;
- ✓ здійснити класифікацію інформації за ознакою середовища, з якого вона надходить;
- ✓ здійснити класифікацію інформації за ознакою джерела її утворення.

Побудувати організаційно-інформаційну модель аналізу інвестиційної діяльності підприємства.

Склад організаційно-інформаційної моделі аналізу:

- ✓ мета і завдання аналізу;
- ✓ об'єкти і суб'єкти аналізу;
- ✓ система економічних показників;
- ✓ джерела інформації;
- ✓ методичні прийоми обробки економічної інформації;
- ✓ методичні прийоми узагальнення і реалізації результатів аналізу.

Дати відповідь на наступні питання стосовно аналізу інвестиційної діяльності підприємства:

1. У чому полягає значення аналізу інвестиційної діяльності підприємства?
2. Що таке інвестиційна діяльність підприємства?
3. Що є метою аналізу інвестиційної діяльності підприємства?

4. Які завдання вирішуються в аналізі інвестиційної діяльності підприємства?
5. Що є об'єктами інвестування?
6. За якими ознаками класифікують інвестиції підприємства?
7. Що таке реальні інвестиції?
8. Що таке фінансові інвестиції?
9. Як формуються грошові потоки в реальному інвестуванні?
10. Як формуються грошові потоки в фінансовому інвестуванні?
11. Що таке елемент грошового потоку?
12. Які чинники визначають теперішню вартість елементів майбутніх грошових потоків?

Розкрити особливості методики аналізу реальних інвестицій:

- ✓ дати визначення реальних інвестицій підприємства;
- ✓ дати характеристику доходів і витрат в реальному інвестуванні;
- ✓ дати визначення економічного змісту та розкрити порядок оцінки чистого приведенного доходу в реальному інвестуванні;
- ✓ дати визначення економічного змісту та розкрити порядок розрахунку показників рентабельності, внутрішньої норми доходу та терміну окупності реальних інвестицій;
- ✓ розглянути основні елементи методики аналізу реальних інвестицій.

Розкрити особливості методики аналізу фінансових інвестицій:

- ✓ дати визначення фінансових інвестицій підприємства;
- ✓ дати характеристику доходу, доходності і ризику фінансових активів;
- ✓ дати визначення економічного змісту та розкрити порядок розрахунку показників ризику, доходу і доходності окремого фінансового активу та портфелю фінансових інвестицій;
- ✓ охарактеризувати показники: необхідна ставка доходу, ринкова ставка доходу, безпечна ставка доходу;
- ✓ розглянути основні елементи методики аналізу фінансових інвестицій.

Практичне заняття

Завдання 1. Порівняти проекти різної тривалості і обрати найефективніший за критерієм сумарного чистого приведенного доходу. Визначити ефективність кожного проекту за показниками рентабельності, внутрішньої норми доходу та терміну окупності. За результатами аналізу зробити висновки. Розрахунки чистого приведенного доходу, рентабельності, внутрішньої норми доходу і терміну окупності кожного проекту оформити у вигляді аналітичних таблиць.

Характеристика грошових потоків за проектами:

Проект А: -1120; 870; 900; 950.

Проект Б: -1700; 910; 1190.

Проект В: -1300; 600; 900; 920; 920.

Завдання 2. Порівняти наступні проекти і обрати найменш ризикований. Визначити ефективність кожного проекту за показниками рентабельності, внутрішньої норми доходу та терміну окупності. За результатами аналізу зробити висновки. Розрахунки оформити у вигляді аналітичних таблиць.

Характеристика грошових потоків за проектами:

Проект А: -1220; 610; 830; 900; 900.

Проект Б: -2000; 1130; 1140.

Проект В: -890; 460; 590; 610.

Завдання 3. Здійснити просторову оптимізацію портфелю інвестиційних проектів, що не піддаються подрібненню, за критерієм максимізації чистого приведенного доходу. Визначити ефективність кожного проекту за показниками рентабельності, внутрішньої норми доходу та терміну окупності. Оцінити рентабельність сформованого портфелю. За результатами аналізу зробити висновки. Розрахунки оформити у вигляді аналітичних таблиць.

Характеристика грошових потоків за проектами:

Проект А: -1920; 800; 980; 1000.

Проект Б: -1370; 730; 890.

Проект В: -1190; 580; 790; 810; 820.

Довідково: Річний план фінансування проектів складає 2500 тис.грн.

Завдання 4. Здійснити оптимізацію портфелю інвестиційних проектів у часі за критерієм індексу можливих втрат чистого приведенного доходу внаслідок відкладення реалізації проекту. Визначити ефективність кожного проекту за показниками рентабельності, внутрішньої норми доходу та терміну окупності. Оцінити рентабельність сформованого портфелю. За результатами аналізу зробити висновки. Розрахунки оформити у вигляді аналітичних таблиць.

Характеристика грошових потоків за проектами:

Проект А: -730; 370; 390; 400.

Проект Б: -910; 410; 490; 550

Проект В: -690; 360; 370; 380; 380.

Довідково: План фінансування проектів: 1-й рік - 1700 тис. грн., 2-й рік – 1540 тис. грн.

Завдання 5. Визначити недиверсифікований ризик акцій компаній А, Б, С, застосувавши для оцінки коефіцієнт " β ". За результатами аналізу зробити висновки.

Інформація для виконання завдання

Порядковий номер року	Доходність акцій компанії, %			Середня доходність фондового ринку, %
	А	Б	В	
1	20	18	15	17
2	14	16	18	16
3	18	17	16	17
4	21	19	20	20
5	22	18	19	20
6	20	19	20	19
7	21	20	22	20

Завдання 6. Визначити необхідну ставку доходу за акціями компаній А, Б, В, Г, Д, якщо безпечна ставка доходу за цінними паперами дорівнює 5%, а середня доходність фондового ринку складає 11%. За результатами аналізу зробити висновки.

Інформація для виконання завдання:

Найменування показника	Найменування компанії				
	А	Б	В	Г	Д
Коефіцієнт " β "	0,9	1,5	2,8	2,1	0,7

Тема 10. Аналіз діяльності кредитно-фінансових установ (4 год)

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте інформаційне забезпечення аналізу доходів банку.
2. Розкрийте суть загального аналізу доходів.
3. Розкрийте суть факторного аналізу доходів.
4. Охарактеризуйте модель факторного аналізу процентних доходів банку.
5. Як здійснюють аналіз доходу від неосновної діяльності банку?
6. Охарактеризуйте систему показників дохідності банку.
7. Охарактеризуйте витрати банку.
8. Охарактеризуйте інформаційне забезпечення аналізу витрат банку.
9. Охарактеризуйте систему показників аналізу витрат банку.
10. Розкрийте суть загального аналізу витрат.
11. Розкрийте суть факторного аналізу процентних витрат.
12. Як аналізують комісійні витрати?
13. Як аналізують адміністративні витрати?
14. Як аналізують витрати на безнадійні та сумнівні борги?
15. Як аналізують непередбачені витрати?
16. Розкрийте етапи загального і факторного аналізу прибутку банку.
17. Чим характеризується фінансовий стан банку?
18. Що розуміють під капіталом банку?
19. Назвіть джерела поповнення капіталу банку?
20. Як аналізують зобов'язання банку?

Практичне заняття

Завдання 1.

1. *Здійснити загальний* Здійснити загальний і факторний аналіз доходів банку в цілому та за їх видами.
 2. і факторний аналіз витрат банку в цілому та за їх видами.
 3. Визначити суму прибутку до сплати податку в цілому та за елементами й оцінити його динаміку у звітному періоді.
 4. Визначити суму чистого прибутку банку та оцінити його динаміку у звітному періоді.
 5. Здійснити факторний аналіз прибутку в цілому та за його складовими.
 6. За результатами аналізу зробити висновки.
- Інформацію для виконання завдання наведено у додатках.

Завдання 2.

1. Здійснити загальний аналіз активів і пасивів банку.
 2. Оцінити кредитно-інвестиційний портфель банку та проаналізувати його динаміку.
 3. Оцінити капітал банку та проаналізувати його динаміку.
 4. Проаналізувати зобов'язання банку та оцінити їх динаміку.
 5. За результатами аналізу зробити висновки.
- Інформацію для виконання завдання наведено у додатку.

5. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Фінансовий аналіз в системі менеджменту діяльності суб'єктів ринкової економіки

При самостійному вивченні даної теми необхідно звернути увагу на особливості фінансового аналізу який є складовою економічного аналізу і характеризується специфічною системою спеціальних знань, пов'язаних з дослідженням економічних процесів, що формуються під впливом об'єктивних економічних законів і чинників об'єктивного порядку.

Зміст фінансового аналізу визначається предметом аналітичного дослідження, його метою та завданнями, послідовне вирішення яких спрямовується на досягнення поставленої мети. Отже, необхідно детально розглянути кожну складову даного поняття.

Тема 2. Методичний інструментарій фінансового аналізу

Дана тема передбачає вивчення матеріалу за наступними проблемами: характеристика

Тема 3. Види фінансового аналізу

При вивченні даної теми доцільно розподілити матеріал за наступними проблемами: основи класифікації видів фінансового аналізу; особливості внутрішнього і зовнішнього фінансового аналізу; змістовна характеристика оперативного та стратегічного (ретроспективний і перспективний) фінансового аналізу.

Опанування матеріалу даної теми необхідно починати з визначення місця фінансового аналізу в системі аналізу господарської діяльності, яка формується з маркетингового аналізу, зовнішнього і внутрішнього фінансового аналізу та виробничого аналізу.

Тема 4. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Вивчення даної теми доцільно здійснювати за наступними напрямками: основи класифікації інформаційних джерел фінансового аналізу; особливості застосування в аналізі зовнішніх та внутрішніх джерел інформації; змістовна характеристика інформаційних джерел фінансового аналізу.

Опрацювання цієї теми передбачає вивчення студентами Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", а також П(С)БО.

Тема 5. Фінансовий аналіз в системі планування та прогнозування

Вивчення даної теми доцільно розпочати із ознайомлення з системою планування та прогнозування основних показників діяльності підприємства.

Ознайомлення з аналітичними методами розробки фінансових планів передбачає використання знань, набутих при вивченні попередньої теми і ґрунтується на визначенні особливостей розробки та використання планової інформації.

Вивчення питань прогнозування передбачає усвідомлення того, що основним джерелом прогнозування основних фінансових показників є перспективний аналіз,

який ґрунтується на визнання відповідних закономірностей окремих параметрів фінансових звітів, які доведено попередніми дослідженнями протягом тривалого періоду.

Тема 6. Аналіз кількісних параметрів фінансового стану

При вивченні даної теми доцільно виділити наступні питання: характеристика фінансового стану підприємства; основи класифікації активів, власного капіталу та зобов'язань підприємства; методика кількісного аналізу економічного потенціалу підприємства.

Студент має усвідомлювати, що фінансовий стан характеризується величиною, складом і структурою активів, власного капіталу і зобов'язань, відповідні співвідношення яких обумовлюють фінансову стійкість, платоспроможність і ефективність використання економічного потенціалу підприємства. Отже, аналіз фінансового стану є необхідною умовою ефективного управління формуванням, розміщенням і використанням ресурсів підприємства.

Тема 7. Аналіз якісних параметрів фінансового стану

При вивченні даної теми доцільно виділити наступні питання: характеристика фінансової стійкості підприємства; поняття ліквідності та платоспроможності підприємства; методика аналізу оборотності активів і капіталу.

Система показників фінансової стійкості та платоспроможності дозволяє оцінити здатність підприємства відшкодувати поточні борги у визначені терміни, фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, мобільність власного капіталу, здатність капіталу утворювати активи, заборгованість підприємства тощо.

Аналіз фінансових коефіцієнтів базується на застосування системи критеріїв їх оцінки, які впливають з характеру та особливостей обчислення того чи іншого показника.

Тема 8. Аналіз грошових потоків підприємства

При вивченні даної теми доцільно виділити наступні питання: характеристика складових грошового потоку підприємства; основні інструменти планування і прогнозування грошових потоків; методика аналізу грошових потоків підприємства.

При дослідженні операційних грошових потоків треба зважати на те, що показники, які характеризують зміну оборотних активів та поточних зобов'язань, обчислюються на основі відповідних статей балансу, які потребують попереднього перегрупування за видами діяльності згідно з вимогами ПСБО 4 “Звіт про рух грошових коштів”.

Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності суб'єкта ринкової економіки

При вивченні даної теми доцільно виділити наступні питання: економічний зміст доходів, витрат і фінансових результатів; основні положення аналізу фінансових результатів; адитивні та мультиплікативні моделі в факторному аналізі фінансових результатів підприємства; методика аналізу рентабельності підприємства.

Виходячи з того, що прибуток є наслідком (результатом) різноспрямованого руху грошових потоків, які характеризуються доходами і витратами підприємства (чинниками по відношенню до прибутку), важливим є дослідження складу та економічного змісту доходів і витрат на всіх етапах їх формування.

Тема 10. Аналіз інвестиційної діяльності

При вивченні даної теми доцільно виділити наступні питання: економічний зміст та основи класифікації інвестицій як об'єкту управління; методика аналізу реальних інвестицій; методика аналізу фінансових інвестицій; особливості аналітичної оцінки інвестиційних проектів.

Аналіз реальних інвестицій доцільно розпочати з дослідження грошових потоків, які складаються з первинних доходів і витрат, притаманних періоду створення об'єкту інвестування, та поточних доходів і витрат, які супроводжують експлуатацію введеного у дію об'єкту.

При вивченні методики аналізу фінансових інвестицій треба виходити з положень концепції ризику, доходу і доходності фінансових активів, усвідомлюючи, що ризик і дохід у фінансовому аналізі розглядаються як взаємопов'язані категорії, що розвиваються пропорційно і обумовлюють ризикованість та дохідність фінансових активів.

Тема 11. Аналітичне забезпечення антикризового менеджменту

Вивчення питань аналізу і оцінки ризиків в системі антикризового менеджменту передбачає усвідомлення, що ризики розподіляються залежно від виду діяльності на операційні (ризики неотримання або часткової втрати прибутку) і фінансові (ризики банкрутства та інвестиційні ризики).

Серед методів оцінки операційних ризиків необхідно звернути увагу на метод оцінки критичного обсягу реалізації за моделлю "CVP", метод операційного важеля, метод визначення критичних зон впливу на чистий прибуток, метод експертних оцінок чистого прибутку та ймовірності його отримання.

Дослідження ризику банкрутства передбачає дослідження внутрішніх і зовнішніх причин банкрутства, оцінку структури балансу підприємства, звернувши увагу на забезпеченість підприємства власним оборотним капіталом, його фінансову стійкість та платоспроможність.

6. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 5. Фінансовий аналіз в системі планування та прогнозування

Завдання 1. Побудуйте модель “CVP” та на її основі визначте критичний обсяг реалізації продукції у вартісному вимірі, обчисліть межу і коефіцієнт безпеки операційної діяльності та оцініть вплив чинників на зміну операційного прибутку підприємства. Для розрахунків скористайтесь наведеними нижче даними. Результати розрахунків оформіть у вигляді таблиці, аналогічної наведеній нижче. За результатами аналізу дайте пояснення і зробіть висновки.

Розрахункова таблиця для оцінки динаміки критичного обсягу реалізації за моделлю “CVP”

тис. грн

Найменування показника	Умовне позначення	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абсолютне	відносне, %
Дохід від реалізації продукції	R	88856	120836		
Постійні витрати	c	15723	19758		
Змінні витрати	v	70487	93429		
Рівень змінних витрат	L				
Операційний прибуток від основної діяльності	p	2646	7649		
Критичний обсяг реалізації продукції	$R_{\text{крит}}$				
Межа безпеки	$МБ$				
Коефіцієнт безпеки	$КБ$				

Тема 6. Аналіз кількісних параметрів фінансового стану

Завдання 1. Скориставшись даними балансу, наведеними у додатках, проаналізуйте динаміку економічного потенціалу підприємства за абсолютною величиною, складом і структурою його активів і капіталу (власного капіталу і зобов'язань). За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Динаміка економічного потенціалу підприємства

Стаття балансу	На початок року (періоду)		На кінець року (періоду)		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн	%	Абсолютне	Відносне	Структурне
Актив							
1. Необоротні активи - разом з них: нематеріальні активи ...							
2. Оборотні активи – разом з них:							

запаси							
...							
3. Витрати майбутніх періодів							
Підсумок		100,00		100,00			
Пасив							
1. Власний капітал - разом							
з нього: статутний капітал							
...							
...							
Підсумок		100,00		100,00			

Завдання 2. Скориставшись даними балансу, наведеними у дод.Б, згрупуйте активи за ступенем ліквідності та проаналізуйте їх динаміку за абсолютною величиною, складом і структурою. Дайте оцінку загальної ліквідності активів підприємства. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Динаміка активів підприємства

Група активів за ступенем ліквідності	На початок року (періоду)		На кінець року (періоду)		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн	%	Абсолютне	Відносне	Структурне
1	2	3	4	5	6	7	8
Абсолютно ліквідні активи							
Активи швидкої ліквідності							
Активи поточної ліквідності							
Активи низької ліквідності							
Підсумок		100,00		100,00			

Завдання 3. Скориставшись даними балансу, наведеними у дод.Б, згрупуйте капітал і зобов'язання за терміном залучення та проаналізуйте їх динаміку за абсолютною величиною, складом і структурою. Дайте оцінку відповідності отриманих даних щодо структури капіталу і зобов'язань, структурі активів, згрупованих за ступенем ліквідності. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Динаміка капіталу і зобов'язань підприємства

Група капіталу і зобов'язань за терміном залучення	На початок року (періоду)		На кінець року (періоду)		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн	%	Абсолютне	Відносне	Структурне
Необмежений							
Більше 1 року							
До 1 року включно							
Підсумок		100,00		100,00			

Тема 7. Аналіз якісних параметрів фінансового стану

Завдання 1. Скориставшись даними балансу, наведеними у дод.Б, обчисліть основні показники фінансової стійкості підприємства та проаналізуйте їх динаміку. Для оцінки коефіцієнтів застосуйте їх критичні значення, наведені у допоміжній таблиці. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Розрахункова таблиця для оцінки фінансової стійкості підприємства

%

Найменування показника	на початок року	на кінець року	Критерій оцінки	Відхилення від	
				початкового значення	критерію
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт автономії			60		
Коефіцієнт мультиплікації власного капіталу			170		
Коефіцієнт фінансової стійкості			150		
Коефіцієнт фінансового лівериджу			x		
Коефіцієнт фінансового ризику			x		
Коефіцієнт загальної заборгованості			40		
Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу			x		
Коефіцієнт маневрування			50		
Коефіцієнт долі власного капіталу в оборотних активах			45		
Коефіцієнт структури позикового капіталу			x		
Коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу			65		
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень			x		
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів			35		
Коефіцієнт накопиченої амортизації			30		

Завдання 2. Скориставшись даними балансу, наведеними у дод.Б, згрупуйте активи підприємства за ступенем ліквідності, розрахуйте основні показники платоспроможності підприємства та проаналізуйте їх динаміку. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Розрахункова таблиця для оцінки платоспроможності підприємства

%

Найменування показника	на початок року	на кінець року	Критерій оцінки	Відхилення від	
				Початкового значення	Критерію
Коефіцієнт абсолютної ліквідності			20		
Коефіцієнт швидкої ліквідності			70		
Коефіцієнт поточної ліквідності			200		

Завдання 3. Скориставшись даними щодо чистого прибутку, обчисленими на основі показників, наведених у дод.А, розрахуйте показники рентабельності активів та капіталу та проаналізуйте їх динаміку. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Динаміка коефіцієнтів рентабельності активів та капіталу підприємства

%

Найменування показника	Поперед- ній рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Рентабельність власного капіталу				
Рентабельність активів				
Рентабельність оборотних активів				
Рентабельність матеріальних активів				
Рентабельність запасів				
власного капіталу	23482	23360		
активів	39876	48321		
оборотних активів	13276	16425		
матеріальних активів	27319	30084		
запасів	6288	5092		

Тема 8. Аналіз грошових потоків підприємства

Завдання 1. Скориставшись даними балансу, наведеними у дод.Б, побудувати адитивну факторну модель та здійснити факторний аналіз чистого руху коштів підприємства. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Оцінка впливу факторів на зміну чистого руху коштів підприємства

тис. грн

Найменування показника	На початок року	На кінець року	Абсолютне відхилення	Вплив на показник чистого руху коштів
Залишки грошових коштів, зміна яких обумовлює чистий рух коштів				
Факторні показники відповідно до балансу:				
- Необоротні активи				
- Оборотні активи за вилученням грошових коштів				
- Витрати майбутніх періодів				
- Власний капітал				
- Забезпечення наступних витрат і платежів				
- Довгострокові зобов'язання				
- Поточні зобов'язання				
- Доходи майбутніх періодів				
Підсумок	*	*	*	

Завдання 2. Оцінити достатність, ліквідність та ефективність грошового потоку підприємства, використавши показники, розраховані за даними звіту про рух грошових коштів. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Динаміка фінансових коефіцієнтів, що характеризують грошові потоки підприємства промисловості

Найменування показника	Попередній період	Звітний період	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Коефіцієнт достатності чистого операційного грошового потоку, %				
Коефіцієнт ліквідності операційного грошового потоку, %				
Коефіцієнт ефективності грошового потоку, %				
Довідково:				
Чистий рух коштів, тис. грн.	47	57		
Чистий рух коштів від операційної діяльності, тис. грн.	27414	44415		
Валовий додатний грошовий потік, тис. грн.	444661	64276		
у тому числі, операційний.	42910	63405		
Валовий додатний грошовий потік, тис. грн.	44614	64219		
у тому числі, операційний	15496	18990		
Сума погашення основного боргу за кредитами і позиками, тис. грн.	93	108		
Сума сплачених дивідендів, тис. грн.	3149	3467		
Сума інших платежів, тис. грн	3557	-		

Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності суб'єкта ринкової економіки

Завдання 1. На основі адитивної моделі оцінити вплив доходів та витрат підприємства на формування чистого прибутку. Для аналізу використати дані дод.А. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Формування чистого прибутку підприємства

тис. грн.

Стаття звіту “Про фінансові результати”	Попередній період	Звітний період	Абсолютне відхилення	Вплив на чистий прибуток
Дохід від реалізації продукції				
Податок на додану вартість				
Інші вирахування з доходу				
Собівартість реалізованої продукції				
...				
Чистий прибуток				

Завдання 2. Скориставшись даними звіту про фінансові результати, обчисленими на основі показників, наведених у дод.А, проаналізуйте динаміку рентабельності продукції підприємства. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Форму таблиці для оформлення розрахунків наведено нижче:

Динаміка коефіцієнтів рентабельності продукції підприємства

Найменування показника	Попередній період	Звітний період	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %

Тема 10. Аналіз інвестиційної діяльності

Завдання 1. Порівняйте проекти різної тривалості і оберіть найефективніший за критерієм сумарного чистого приведенного доходу. Визначте ефективність кожного проекту за показниками рентабельності, внутрішньої норми доходу та терміну окупності. Для розрахунків використайте наведені нижче дані щодо характеристики проектів. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Характеристика грошових потоків за проектами, тис. грн:

Проект А: -1200; 800; 920; 1100.

Проект Б: -1070; 1110; 1140.

Проект В: -2900; 1900; 2420; 2610; 3090.

Довідково: Ставка капіталізації за всіма проектами 15%.

$V_{15\%}^t$: 0,870; 0,756; 0,658; 0,572; 0,497.

$V_{20\%}^t$: 0,833; 0,694; 0,579; 0,482; 0,402.

$V_{30\%}^t$: 0,769; 0,592; 0,455; 0,350; 0,269.

$V_{40\%}^t$: 0,714; 0,510; 0,364; 0,260; 0,186.

Для оформлення розрахунків щодо ефективності проектів скористайтесь наведеною нижче формою таблиці:

Тема 11. Аналітичне забезпечення антикризового менеджменту

Обов'язкові завдання

Завдання 1. Дайте оцінку операційного ризику втрати прибутку за методом операційного важеля. Для розрахунків скористайтесь наведеними нижче даними. Результати розрахунків оформіть у вигляді таблиці, аналогічної наведеній нижче. За результатами аналізу дайте пояснення і зробіть висновки.

Розрахункова таблиця для оцінки ризику втрати прибутку за методом операційного важеля

Найменування показника	Умовне позначення	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абсолютне	відносне, %
Дохід від реалізації продукції, тис. грн	R	88856	120836		
Постійні витрати, тис. грн	c	15723	19758		
Змінні витрати, тис. грн	v	70487	93429		
Ступінь операційного важеля	DOL				
Ризик втрати прибутку внаслідок зниження реалізації на 1%	$-\Delta p_{\%}$				

Тема 12. Аналіз ділової та ринкової активності

Завдання 1. Скориставшись даними звіту про фінансові результати, (дод.А) та наведеними нижче даними стосовно середньорічних залишків активів і капіталу, проаналізуйте динаміку ділової активності підприємства. За результатами розрахунків дайте пояснення і зробіть висновки.

Для оформлення результатів скористайтесь формою таблиці, наведеною в обов'язковому завданні 4 теми 9 “Аналіз фінансових результатів діяльності суб'єкта ринкової економіки”.

Довідкова інформація

тис. грн

Середньорічні залишки	Попередній рік	Звітний рік
активів	39876	48321
необоротних активів	26600	31896
основних засобів	20481	24027
оборотних активів	13276	16425
запасів	6288	5092
дебіторської заборгованості	4134	5694
матеріальних активів	27319	30084
власного капіталу	23482	23360
поточних зобов'язань	16392	18995
кредиторської заборгованості	3976	4622

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Вивчення фінансового аналізу передбачає надбання практичних навиків роботи з даними обліку і звітними матеріалами.

Метою контрольних робіт є допомога студентам в оволодінні методами і технікою аналітичної обробки обліково-економічної інформації для використання набутих знань в практичній роботі.

Студенти виконують одну контрольну роботу, яка містить два теоретичних питання та вирішення двох задач.

Для надбання необхідних навиків рекомендується виконувати як вправи і інші завдання.

При вирішенні задач слід не тільки навчитися виконувати математичні розрахунки з допомогою обчислювальної техніки, але і розуміти економічну сутність показників господарської діяльності, виявляти невикористані можливості, резерви та шляхи більш ефективного використання матеріальних, трудових, фінансових ресурсів.

Завдання з контрольних робіт виконуються на матеріалах підприємства, на якому працює студент. При цьому дані використовуються за два останніх роки, а їх достовірність підтверджується поданням разом з контрольною роботою відповідної бухгалтерської інформації.

Студенти при виконанні контрольних робіт повинні дотримуватись наступних вимог:

- 1) номери контрольних завдань вказати в зошиті і на адресному бланку;
- 2) відповіді на контрольні питання слід проілюструвати на конкретному прикладі підприємства;
- 3) рішення задач подати детально, згідно з формулами, з усіма розрахунками і поясненнями до них;
- 4) результати рішень задач оформити аналітичними таблицями, графіками, діаграмами;
- 5) результати аналітичних розрахунків і таблиць оцінити, проаналізувати і зробити висновки;
- 6) в кінці контрольної роботи навести список використаної літератури.

Студент виконує контрольні завдання за номерами, що наведені в рядку таблиці, позначеному літерою, яка відповідає початковій літері його прізвища.

Початкова літера прізвища студента	Номер контрольних запитань	Номер контрольних задач
А	1, 25	1, 8
Б	2, 26	2, 9
В	3, 27	3, 10
Г	4, 28	4, 11
ДЕ	5, 29	5, 12
Є, Ж	6, 30	6, 13
З, У	7, 31	7, 14
Ка-Ки	8, 32	8, 15
Кл-Кя	9, 33	9, 16

Л	10, 34	10, 17
Ма - Мі	11, 35	11, 01
Мк - Мя	12, 20	12, 2
Н	13, 31	13, 3
О	14, 29	14, 5
П	15, 26	15, 12
Р	16, 32	16, 8
Са - Сл	17, 30	17, 9
См - Ся	18, 33	1, 10
Т	19, 2	2, 17
У, Ф	20, 3	3, 13
Х,Ц	21, 4	4,7
Ч, Ш	22, 27	5, 10
Щ	23, 31	6, 12
Ю, Я	24, 30	7, 16

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Фінансовий аналіз, класифікація його методів і способів.
2. Інформаційна база фінансового аналізу та її аналітична обробка.
3. Характеристика фінансової звітності як джерела облікової інформації.
4. Організаційно-інформаційна модель фінансового аналізу,
5. Аналіз утворення і розподілу чистого прибутку підприємства,
6. Аналіз рентабельності операційної діяльності та факторів, що її обумовлюють.
7. Аналіз загальної рентабельності підприємства.
8. Загальний аналіз чистого прибутку підприємства.
9. Факторний аналіз чистого прибутку підприємства.
10. Аналіз беззбиткової діяльності підприємства.
11. Організаційно-інформаційна модель аналізу інвестицій.
12. Аналіз капітальних інвестицій.
13. Аналіз фінансових інвестицій,
14. Аналіз ефективності виробничих і фінансових інвестицій.
15. Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану підприємства.
16. Аналіз економічного потенціалу підприємства.
17. Аналіз розміщення та ефективності використання засобів підприємства і джерел їх використання.
18. Аналіз оборотних активів підприємства.
19. Аналіз ефективності господарювання.
20. Аналіз фінансової стабільності підприємства.
21. Аналіз кредитоспроможності підприємства,
22. Прогнозування можливого банкрутства підприємства.
23. Аналіз ділової активності.
24. Матричний метод аналізу ефективності господарювання.
25. Метод оцінки ефективності господарювання з допомогою коефіцієнтів.
26. Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства.
27. Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості.
28. Аналіз власного капіталу і зобов'язань підприємства.
29. Аналіз забезпеченості підприємства власним оборотним капіталом.
30. Методи і моделі фінансового аналізу.
31. Предикативні моделі фінансового аналізу,
32. Дескриптивні моделі фінансового аналізу.
33. Нормативні моделі фінансового аналізу.
34. Баланс підприємства і його аналітичні можливості.
35. Оцінка платоспроможності і ліквідності підприємства.

КОНТРОЛЬНІ ЗАДАЧІ

Задача 1.

На основі даних підприємства:

- визначити суму і рівень операційного прибутку в базовому та звітному періоді;
- проаналізувати динаміку операційного прибутку;
- оцінити вплив на суму операційного прибутку змін факторів, що його обумовлюють;
- зробити відповідні висновки та визначити складові операційного прибутку.

Задача 2.

На основі даних підприємства:

- обчислити величину чистого прибутку підприємства в базисному і звітному періодах;
- вивчити динаміку чистого прибутку;
- вивчити вплив на чистий прибуток змін зовнішніх та внутрішніх факторів, що його обумовлюють;
- зробити відповідні висновки та визначити склад зовнішніх і внутрішніх факторів, що обумовлюють величину чистого прибутку.

Задача 3.

На основі даних підприємства:

- обчислити величину чистого прибутку підприємства в базисному і звітному періодах;
- проаналізувати розподіл прибутку за напрямками його використання; оцінити ефективність використання прибутку і підприємства;
- зробити відповідні висновки.

Задача 4.

На основі даних підприємства:

- обчислити рівень загальної рентабельності підприємства в базисному і звітному періодах;
- вивчити динаміку рівня загальної рентабельності;
- виміряти вплив на рівень загальної рентабельності основних факторів, що його обумовлюють;
- зробити відповідні висновки.

Задача 5.

На основі даних підприємства:

- обчислити маржинальний доход, величину постійних і змінних витрат;
- визначити граничний доход і граничні витрати виробництва і на збут;
- обчислити критичний обсяг реалізації продукції та суму мінімального чистого прибутку;
- зробити відповідні висновки,

Задача 6.

На основі даних підприємства:

- визначити маржинальний дохід, величину постійних та змінних витрат виробництва і на збут та їх граничний розмір;
- обчислити оптимальний розмір прибутку з точки зору його максимізації;
- зробити відповідні висновки.

Задача 7.

На основі даних підприємства:

- визначити загальний обсяг засобів, структуру і динаміку показників, що характеризують вартість засобів та джерела їх формування;
- зробити висновки щодо економічного потенціалу підприємства.

Задача 8.

На основі даних підприємства вивчити джерела та напрямки використання і розміщення його засобів у звітному періоді і зробити відповідні висновки.

Задача 9.

На основі даних підприємства обчислити показники фінансової стабільності (коефіцієнт автономії, коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, коефіцієнт маневрування, коефіцієнт накопичення амортизації, показник співвідношення власних оборотних засобів і загального обсягу засобів), оцінити їх динаміку і зробити відповідні висновки.

Задача 10.

На основі даних підприємства обчислити показники платоспроможності (загальний коефіцієнт покриття, проміжний коефіцієнт покриття, коефіцієнт абсолютної ліквідності) та зробити відповідні висновки)

Задача 11.

На основі даних підприємства обчислити забезпеченість власними коштами, вивчити їх розміщення і зробити відповідні висновки.

Задача 12.

На основі даних підприємства визначити показники інтенсивності використання засобів (оборотність оборотних активів, коефіцієнт навантаження основних засобів та інші), оцінити їх динаміку і зробити відповідні висновки.

Задача 13.

На основі даних підприємства визначити та оцінити в динаміці показники інтенсивності використання коштів і рентабельності та зробити відповідні висновки.

Задача 14.

На основі даних підприємства вивчити обсяг і склад джерел власних і залучених коштів, формування і розподіл чистого прибутку та зробити відповідні висновки.

Задача 15.

На основі даних підприємства обчислити і оцінити в динаміці показники якісного стану основних засобів (коефіцієнти здатності основних засобів, оновлення, вибуття, приросту) і зробити відповідні висновки.

Задача 16.

На основі даних підприємства:

- визначити показники платоспроможності і ліквідності;
- оцінити кредитоспроможність підприємства;
- зробити відповідні висновки.

Задача 17.

На основі даних підприємства:

- визначити і оцінити показники ділової активності;
- зробити відповідні висновки.

8. КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Контроль знань студентів

Контроль та оцінювання теоретичних знань та практичних навичок студентів протягом вивчення дисципліни відбувається за результатами усних відповідей на практичних заняттях, тестування, розв'язання розрахунково-аналітичних завдань, обговорення конкретних ситуацій, а також у процесі контролю самостійної роботи.

Робоча програма передбачає застосування трьох форм контролю знань студентів:

- *поточний контроль* проводиться за кожною темою шляхом опитування, тестування, перевірки індивідуальних та колективних завдань, обговорення конкретних ситуацій, повідомлень, презентацій, перевірки завдань для самостійної роботи, кожне з яких оцінюється за відповідними критеріями у балах. При поточному контролі результати практичних занять та самостійної роботи студентів співвідносяться як 60% до 40%.
- *модульний контроль* проводиться за певним блоком тем шляхом тестування, виконання контрольної роботи.
- *підсумковий контроль*. Формою підсумкового контролю іспит. Студент допускається до іспиту за умови отримання позитивних оцінок за підсумками модульного контролю.

Критерії оцінювання знань студентів

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань студентів враховується їх наступне ранжиювання:

I рівень знань. Студент володіє усім обсягом навчального матеріалу на теоретично-репродуктивному рівні, що відповідає 60–74 балам.

II рівень знань. Студент володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами, що відповідає 75–89 балам.

III рівень знань. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює власні думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань аудиторної і самостійної роботи, що відповідає 90–100 балам.

Шкала інтерпретації балів

Сума балів	Оцінка
90–100	"відмінно"
75–89	"добре"
60–74	"задовільно"
0–59	"незадовільно"

90 до 100 балів, що відповідає оцінці "А" за шкалою ECTS, студент може отримати після закінчення семестру, якщо засвоїв теоретичний зміст дисципліни; оволодів відповідними практичними навичками та вміннями, набув здатність використовувати їх; виявив сукупність усвідомлених знань щодо організації і методики фінансового аналізу на основі розуміння його місця в системі управління та міждисциплінарних зв'язків; аргументовано і логічно формулював висновки та робив узагальнення за питаннями і темами, глибоко і всебічно розкривав зміст питань, які обговорювалися; вільно оперував науковими термінами та поняттями, викладав матеріал літературною мовою; постійно готувався до навчальних занять; виявив творчі здібності та вміння виконувати індивідуальні та колективні завдання, самостійно здобувати знання, знаходити відповідні джерела інформації; здійснював підготовку завдань за допомогою різних технічних засобів та програмних продуктів; працював із нормативними та законодавчо-інструктивними документами, додатковою літературою, Інтернет-ресурсами; своєчасно та якісно виконав усі передбачені програмою дисципліни завдання, брав участь в олімпіадах, студентських наукових конференціях, науково-дослідній роботі кафедри. Допускаються окремі неточності при усних або письмових відповідях, тестуванні;

82 до 89 балів, що відповідає оцінці "В" за шкалою ECTS студент може отримати після закінчення семестру, якщо засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі та оволодів практичними навичками та вміннями; творчо підходив до вирішення завдань, вільно розв'язував їх; доказово розкривав основні положення теми; повно, чітко та логічно відповідав на поставлені питання, показав розуміння сутності теорій, понять, предметів, явищ тощо; викладав матеріал літературною мовою, оперував науковими термінами та поняттями; виявив здатність практично оцінювати окремі факти та процеси господарської діяльності; виконав усі передбачені програмою дисципліни завдання, у т.ч. модульного контролю та з самостійного опрацювання, **але** недостатньо використовував додаткову літературу; при усних відповідях не досить повно й аргументовано викладав матеріал, під час письмового тестування допускав окремі помилки;

75 до 81 балів, що відповідає оцінці "С" за шкалою ECTS, студент може отримати після закінчення семестру, якщо засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі; оволодів практичними навичками й вміннями; зіставляв, узагальнював, систематизував інформацію; давав повну, розгорнуту та аргументовану відповідь на поставлені питання; доказово розкривав основні положення теми та зміст питань, що обговорювалися; формулював висновки з окремих питань; виконав завдання, передбачені програмою дисципліни, у т.ч. індивідуальне завдання, завдання модульного контролю та з самостійного опрацювання, **але** допускав окремі помилки при тестуванні; виявив деякі недоліки при усних відповідях; не виявив належної активності при обговоренні питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував додаткову літературу; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення, не виявив до нього творчий підхід;

69 до 74 балів, що відповідає оцінці "D" за шкалою ECTS, студент може отримати після закінчення триместру, якщо засвоїв значну частину теоретичного матеріалу; виявив знання і розуміння основних теоретичних положень дисципліни;

аналізував певні факти та процеси; відповідав на питання, які обговорювалися на занятті; формулював висновки з окремих питань; виконав завдання модульного контролю, індивідуальне завдання, **але** допускав окремі помилки при усних відповідях, тестуванні; не виявив належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовував додаткову літературу; виконав не всі завдання для самостійної роботи; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення;

60–68 балів, що відповідає оцінці "E" за шкалою ECTS, студент може отримати після закінчення триместру, якщо засвоїв основні теоретичні положення дисципліни; на значну частину матеріалу давав репродуктивні відповіді; виконав окремі завдання модульного контролю та індивідуальне завдання, **але** допускав значну кількість суттєвих помилок при усних та письмових відповідях, тестуванні; не розумів сутності питань; не виявив належної активності на заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував основну та додаткову літературу; не брав участь у виконанні колективних завдань;

35 до 59 балів, що відповідає оцінці "FX" за шкалою ECTS, студент може отримати після закінчення семестру, якщо фрагментарно оволодів теоретичними питаннями, що становить незначну частину навчального матеріалу, поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися, не проявляв активності при їх обговоренні; допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; виконав індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, не дотримуючись вимог до оформлення; не виконав завдання модульного контролю;

1 до 34 балів, що відповідає оцінці "F" за шкалою ECTS, студент може отримати після закінчення семестру, якщо оволодів матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів та предметів тощо; поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися, не виявив активності при їх обговоренні; допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; на підсумковому занятті не зміг розкрити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; не виконав завдання для самостійної роботи та індивідуальне завдання; не брав участь у виконанні колективних завдань; не виконав завдання модульного контролю.

Якщо протягом семестру студент отримав менш ніж **60 балів**, він повинен до останнього підсумкового заняття самостійно вивчити передбачені програмою дисципліни теми, письмово відповісти на питання для самоконтролю за рекомендованою викладачем (під час індивідуально-консультативної роботи) навчально-методичною літературою або пройти повторний курс з цієї дисципліни.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові

1. Господарський кодекс України: Офіц. видання. – К.: Концерн "Вид. Дім "Ін Юре", 2004.
2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV (зі змінами та допов.).
3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказами Міністерства фінансів України.

Основні

1. **Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: навч.посіб.-К.: Київ. торг.-екон. ун-т, 2010.– 412с.**
2. **Митрофанов Г.В., Кравченко Г.О., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / За ред. проф. Г.В. Митрофанова. – К.: КНТЕУ, 2002. – 301с.**
3. **Костырко Р.А. Финансовый анализ. К.: Фактор. 2007, - 784с.**
4. Крамаренко Г.О., Чорна О.С. Фінансовий аналіз. Підручник; К., ЦУЛ, -2008, 392с.

Додаткові

5. **Волков И.М., Грачева М.В. Проектный анализ: Учебник для вузов. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. – 423 с** Абрютіна М.С., Грачев А.В. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства: уч.практ. посіб. – М.: Изд-во «Дело и сервис», 1998. –256с.
6. **Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа. Учеб. – 4-е изд., доп. и перераб. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 416с.**
7. Бабець Є.К., Горлов М.І., Жуков С.О. Теорія економічного аналізу. Навч. посіб. – к.: ВД "Професіонал", 2007. – 384с.
8. **Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация: Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 624с.**
9. **Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту. Пер. з англ. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.**
10. Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрямки їх реалізації. – К.: ВІРА – Р, 1999. – 210с.
11. Донцова Л.В., Никифорова Н.А. Комплексный анализ бухгалтерской отчетности. – 4-е изд., перераб. И доп. – М.: Дело и сервис, 2001. – 304с.
12. **Ефимова О.В. Финансовый анализ.- 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Бухгалтерский учет, 2002. – 528 с.**
13. Карлин Т.П., Макмин, Альберт Р.Ш. Анализ финансовых отчетов (на основе ГААР): Учебник. Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 448с.
14. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз у будівництві : Навч. посібник – К.:Київ, 2007. 236с.
15. Ковалев В.В. Методы оценки инвестиционных проектов. – М.: Финансы и статистика, 1998 –144с.

16. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Финансы и статистика, 1997. – 512 с.
17. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 768с.
18. Количественные методы финансового анализа / Под ред. С. Дж. Брауна и М.П. Крицмена: Пер. с англ.– М.: Инфра-М, 1996. – 336с.
19. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання. – К.: КНЕУ, 2001. – 387с.
20. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Т-во “Знання” КОО, 2002. – 294с.
21. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: Підручник.-К.: КНТЕУ, 2005. - 824с.
22. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Підручник. – К.: КНТЕУ, 2008. – 514с.
23. Мних Є.В., Бутко А.Д., Большакова О.Ю., Кравченко Г.О. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства / За ред. проф. Є.В. Мниха. – К, КНТЕУ, 2005. – 240с.
24. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488с.
25. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник. Видання 2-ге, доповнене. _ Львів: “Новий Світ – 2000”, “Альтаір-2002”, 2003, 272с.
26. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. - 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2005. – 662с.
27. Соколова Г.Н. Информационные технологии экономического анализа. – М.: Экзамен, 2002. – 320с.
28. Селезнева Н.Н., Ионова А.Ф. Финансовый анализ. Управление финансами: Учеб. Пособие для вузов. – 2-е изд., перераб. И доп. –М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 639с.
29. Економічний аналіз: Навч. посіб. /М.А.Болюх, В.З. Бурчевський, М.І.Горбаток. За ред. акад.НАНУ, проф.М.Г. Чумаченка. – К.: КНЕУ, 2001. – 540 с.
30. Економічний аналіз: Практикум. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 432с.
31. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Практичний посібник. – Лібра, 1999. – 336с.
32. Четыркин Е.М. Финансовый анализ производственных инвестиций. – М.: Дело, 1998. – 256с.
33. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник, - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566с.

Інтернетресурси

1. www.csr.ru – Центр стратегічного розвитку
2. www.ebrd.com – Європейський банк реконструкції та розвитку

3. www.gifa.ru – Гільдія інвестиційних та фінансових аналітиків
4. www.icps.kiev.ua – Міжнародний центр перспективних досліджень
5. www.ics.org.ua – Інститут конкурентного суспільства
6. www.invest.delovoy.com – Інвестиційний експерт
7. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України
8. www.mavica.ru – Багатомовний пошуковий каталог
9. www.rada.kiev.ua – Верховна рада України
10. www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики
11. www.usfa.kiev.ua – Українське товариство фінансових аналітиків
12. www.fas.com.ua – Фінансовий аналітик-сервіс

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

за _____ 20__ р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

тис. грн

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	107085	100855
Податок на додану вартість	015	(17134)	(16137)
Інші вирахування з доходу	030	(107)	(-)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(70949)	(68748)
Валовий прибуток	050		
Інші операційні доходи	060	947	869
Адміністративні витрати	070	(8863)	(8148)
Витрати на збут	080	(3375)	(2014)
Інші операційні витрати	090	(2216)	(1041)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100		
збиток	105		
Дохід від участі в капіталі	110	-	-
Інші фінансові доходи	120	858	210
Інші доходи	130	1490	1081
Фінансові витрати	140	(1613)	(772)
Втрати від участі в капіталі	150	(-)	(-)
Інші витрати	160	(369)	(271)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170		
збиток	175		
Податок на прибуток від звичайної діяльності (25% від прибутку від звичайної діяльності до оподаткування)	180		
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190		
збиток	195		
Надзвичайні:			
доходи	200	-	-
витрати	205	(-)	(-)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(-)	(-)
Чистий:			
прибуток	220		
збиток	225		

БАЛАНС

на 31 грудня 20XXр.

тис.грн

Актив	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	80	528
первісна вартість	011	116	705
накопичена амортизація	012	36	177
Незавершене будівництво	020	1446	2960
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	22754	25794
первісна вартість	031	39243	42996
знос	032	16489	17202
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	-	-
інші фінансові інвестиції	045	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	578	731
Інвестиційна нерухомість:			
справедлива (залишкова) вартість	055	-	-
первісна вартість	056	-	-
знос	057	-	-
Відстрочені податкові активи	060	-	-
Гудвіл	065	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Гудвіл при консолідації	075	-	-
Усього за розділом I	080	24858	30013
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	6356	4686
Поточні біологічні активи	110	-	-
Незавершене виробництво	120	-	-
Готова продукція	130	310	890
Товари	140	319	52
Векселі одержані	150	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	5619	6247
первісна вартість	161	7110	8329
резерв сумнівних боргів	162	1491	2082
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	511	4
за виданими авансами	180	-	2003
з нарахованих доходів	190	-	-
із внутрішніх розрахунків	200	404	484
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	2751	1035
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	342	835
у т.ч. в касі	231	1	1
в іноземній валюті	240	2	5
Інші оборотні активи	250	-	-
Усього за розділом II	260	16614	16241

III. Витрати майбутніх періодів	270	1036	3718
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	-	-
БАЛАНС	280	42508	49972

Пасив	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. Власний капітал – усього			
Статутний капітал	300	8760	8788
Пайовий капітал	310	-	-
Додатковий вкладений капітал	320	-	-
Інший додатковий капітал	330	12040	14231
Резервний капітал	340	276	392
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	5175	2594
Неоплачений капітал	360	-	-
Вилучений капітал	370	-	-
Накопичена курсова різниця	375	-	-
Усього за розділом I	380	26251	26005
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	1346	1329
Інші забезпечення	410	-	-
	415	-	-
	416	-	-
	417	-	-
	418	-	-
Цільове фінансування	420	-	-
Усього за розділом II	430	1346	1329
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	-	1770
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	460	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	470	-	-
Усього за розділом III	480	-	1770
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	4636	4000
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Векселі видані	520	5	564
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	4128	5413
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	9	1331
з бюджетом	550	212	530
з позабюджетних платежів	560	213	448
зі страхування	570	84	108
з оплати праці	580	187	173
з учасниками	590	2	2
із внутрішніх розрахунків	600	355	-
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття утримуваними для продажу	605	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	5080	8299
Усього за розділом IV	620	18911	20868
V. Доходи майбутніх періодів	630		
БАЛАНС	280	42508	49972

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

за _____ 20__ р.

тис. грн

Стаття	Код	За звітний період	
		Надходження	Видаток
1	2	3	4
1. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	010	3846	
Коригування на:			
• амортизацію необоротних активів	020	854	х
• збільшення (зменшення) забезпечень	030		17
• збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	040		
• збиток (прибуток) від неопераційної діяльності	050	597	3548
Витрати на сплату відсотків	060	2485	х
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	070	4217	
Зменшення (збільшення):	0		
оборотних активів	080	373	
витрат майбутніх періодів	090		2682
Збільшення (зменшення)			
поточних зобов'язань	100	13957	
доходів майбутніх періодів	110		
Грошові кошти від операційної діяльності	120	15865	
Сплачені			
відсотки	130	х	2680
податки на прибуток	140	х	966
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	12219	
Рух коштів від надзвичайних подій	160		260
Чистий рух коштів від операційної діяльності	170	11959	
2. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Реалізація:			
фінансових інвестицій	180		х
необоротних активів	190	2493	х
майнових комплексів	200		
Отримані:			
відсотки	210	14	х
дивіденди	220		х
Інші надходження	230	9	х
Придбання:			
фінансових інвестицій	240	х	153
необоротних активів	250	х	18008
майнових комплексів	260	х	
Інші платежі	270	х	
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280		15645
Рух коштів від надзвичайних подій	290		
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300		15645
3. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження власного капіталу	310		х
Отримані позики	320	28002	х
Інші надходження	330		х
Погашення позик	340	х	22863
Сплачені дивіденди	350	х	
Інші платежі	360	х	957

Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370	4182	
Рух коштів від надзвичайних подій	380		
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390	4182	
Чистий рух коштів за звітний період	400	496	
Залишок коштів на початок року	410	344	x
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420		
Залишок коштів на кінець року	430	840	x

Відповідальний технічний редактор:
Цаплюк І.В.

Підп.до друку. 05.01.2012. Формат вид. 60x80¹/₁₆
Папір офсет. № 1. Офс. друк. Гарн. «ArialCyr»
Ум. друк. арк. 2,45. Обл.-вид. арк. 2,03.

Національна академія управління
03151, Україна, м. Київ, вул. Вінницька, 10
Телефон (044) 246-24-46; Тел/факс (044) 246-24-40
E-mail: nam@nam.kiev.ua
Інтернет: www.nam.kiev.ua